SOMENA PÄIVÄSSÄ *pitää* TOHTORINKIN TOIMESSA

Sosiaalisen median hedelmätarhassa jokainen valitsee itse, mistä puusta syö. Tarjolla on herkullisen makeita ja tuoreita antimia. Joukossa on aina myös vähemmän houkuttelevia ja mätiä yksilöitä. Osa valitsee mieluummin tuttua ja turvallista, osa suosii eksoottisempia kokeiluja. Liika on joka tapauksessa aina liikaa: pieni puraisu päivässä pitää terveempänä kuin viiden kilon överit.

KOKEILUKULTTUURIN ja itse tekemisen ideaa on sosiaalisessa verkossa toteutettu koko sen historian ajan. Internetin alkuperäinen ajatus – sotilaallisten tarkoitusten ohella – oli olla kaikille avoin paikka jakaa tietoa, osallistua ja osallistaa. Bisneksen ja markkinoinnin joukkoinvaasio nähtiin vasta paljon myöhemmin. Teoksessa *Verkko suljettu – Internet ja avoimuuden rajat* (2014) Rasmus Fleischer onkin kuvannut vuotta 2007 käännekohdaksi Internetin historiassa:

"Tuolloin vuosituhannen alun vertaisuuteen ja hajautuneisiin ratkaisuihin korvautunut internetin perusrakenne korvautui suurten toimijoiden yhtiövallalla, joiden seurauksena tietovirrat keskittyivät ja internetin käyttäjät kyettiin profiloimaan entistä tarkemmin mainontaa varten."

Entä verkon muut varjopuolet, kuten vihapuhe ja harhaanjohtava informaatio? Helsingin Sanomien uutispäällikkö Jussi Pullinen kirjoitti (HS.fi 30.3.2016) osuvasti siitä, kuinka sosiaalinen media meni rikki ja petti kaikki lupauksensa. Ja toisin kuin arkipuheessa, syy ei ole teknologian – vaan meidän ihmisten. Mitä tehdä?

"Ensinnäkin mukaan tarvitaan käyttäjät, sinut ja minut. Jos me käyttäydymme hyvin, hyvällä käytöksellä on ainakin mahdollisuus levitä. Kuplat ovat omia luomuksiamme, joten niiden purkaminen on siis yhtä mahdollista. Ole siis se muutos, jota sosiaaliseen mediaan kaipaat."

Tarkoitus on syvempi ilmiö kuin yksittäinen tavoite. Se mikä sosiaalisessa mediassa on kokonaisuutena arvokkainta, ei ole myynnin lisäys vaan merkitykselliset kytkökset muihin ihmisiin yli aika- ja paikkarajojen.

Olemme jokainen vastuussa siitä, miten tätä upeaa mahdollisuutta käytämme.

Somessa muodostunut verkosto mahdollistaa paljon!

Twitterissä voimme vaihtaa ajatuksia ihmiseltä ihmiselle ja unohtaa hetkeksi hierarkiat ja organisaatiorajat. YouTube-videolla havainnollistamme, miten ongelma ratkaistaan ilman satasivuisen manuaalin kahlaamista. Facebookissa luomme matalan kynnyksen ryhmiä tiedon jakamiseen. LinkedInissä voimme tehdä ammatillisen verkostomme paremmin näkyväksi. Olennaista ei kuitenkaan ole kullakin viikolla muodissa oleva somepalvelu, vaan yleiset periaatteet: *avoimuus, nopeus, tavoittavuus ja läpinäkyvyys.*

Minulle sosiaalinen media on tarjonnut kontakteja, joita en olisi voinut mitään muuta kautta muodostaa. Ohessa olen saanut kaiken sen mitä tällainen verkosto mahdollistaa: uusia ideoita, yhteistyökumppaneita, asiakkaita, ajantasaista tietoa, tukea, kritiikkiä, nopeaa palautetta – sekä tietenkin leikkimieltä, huumoria ja tunteiden kirjoa.

Myös oppiminen siirtyy yhteisöihin, joiden jäsenyydet ja rajat voimme yhdessä määritellä. Ainoa ennakkovaatimus on selkeä tarve eli havaittu kuilu sen välillä, mille on kysyntää ja mitä jo on tarjolla. Jokainen voi liittyä yhteisöihin, jotka palvelevat senhetkistä elämäntilannetta parhaiten ja vastaavasti jättää vähemmälle ne ryhmät, joista ei koe saavansa mitään. Aktiiviset ja passiiviset osallistumisen kaudet vuorottelevat. Nämä ovat vanhastaan nettiyhteisöjen perusperiaatteita – sosiaalinen media on vain madaltanut osallistumisen kynnystä ja tehnyt ilmiötä laajemmin tutuksi.

Tohtoriverkosto on vireä kaikille avoin kohtaamispaikka

Esimerkkinäni on Tohtoriverkosto. Perustin sen kesällä 2015. Verkosto on tiettävästi Suomen ensimmäinen kaikille avoin kohtaamispaikka, jossa ruoditaan tohtoreiden urapolkuihin ja työllisyyteen liittyviä kysymyksiä suoraan vertaiselta vertaiselle.

Miksi perustin tällaisen verkoston? Ensiksi, avoimuuden aikakaudella asiantuntijuus on oman osaamisen riittämättömyyden myöntämistä. Eniten tietää lopulta se, joka on valmis oppimaan jatkuvasti uutta. Tämä koskee myös tohtoreita. Jatkuvasti muuttuvassa maailmassa kukaan ei voi tuudittautua oman asemansa ja pätevyytensä suojaan.

Toiseksi, olin nähnyt läheltä ongelmat, joita tohtorituotanto on aiheuttanut. Sitä saat mitä mittaat: kun tuloksellisuuden kriteerinä ovat suoritetut tutkinnot, saadaan lisää nopeasti kokoon kyhättyjä tutkintoja, ei kykyä toimia yliopistojen ulkopuolisessa maailmassa.

Työnhakijana havaitsin, että tutkijanurani antoi minulle kyvyn käsitellä monimutkaista tietoa, mutta ei riittäviä valmiuksia myydä omaa osaamista ja osoittaa sen arvo. Someaktiivisuuteni turvin tiesin monen muunkin yliopistolta lähteneen kärsivän samasta vaivasta. Yhteisömanagereiden jatkokurssin juuri aloittaneena ymmärsin myös, että verkostossa pääsisi hyötykäyttöön se substanssiosaaminen, jonka olin tutkijana ja kouluttajana 10 vuoden aikana hankkinut: sosiaalisen median yhteisöjen ja verkostojen koordinointi, johtaminen ja kehittäminen.

Verkostosta live-tapaamisiin – ilman byrokratiaa

Ajatus verkostosta kiteytyi mielessäni kauppareissulla, kun olin parkkeeraamassa autoa marketin pihaan. Heti kotiin palattuani kirjoitin aiheesta blogiini ja tiedustelin, olisiko tällaiselle tarvetta. Jaoin ideaa eteenpäin Twitterissä. Kannustavia viestejä tuli hetkessä useita. Pari päivää myöhemmin kollegani perusti meille ryhmän LinkedIniin ja kutsui minut sen ylläpitäjäksi. Ja seuraavalla viikolla saimme jo ensimmäisen yhteistyökumppanin, Intunex Oy:n, joka tarjosi käyttöömme pienryhmien työskentelyyn tarkoitetun Skillhive-alustan!

> Verkoston tekemiseen ei ole kulunut senttiäkään.

Olemme järjestäneet livetapaamisia ja työpajoja. Teemme yhteistyötä myös osaamisvalmentajien ja Tieteentekijöiden liiton kanssa. Toukokuun 2016 kevättapahtumassa kävimme tapaamassa Teknologiateollisuuden ja Yhteiskunta-alan korkeakoulutettujen edustajia ja kuulemassa, kuinka tutkimusosaamista pyritään vahvistamaan yrityksissä. Tulevat työpajamme keskittyvät niin tohtoreiden yrittäjyysvalmiuksien kehittämiseen kuin työnhaun tukemiseen.

Toisin kuin hierarkioissa, emme tarvinneet perustamiskokouksia, projektisuunnitelmia, budjetteja ja reissaamista valtakunnan ympäri päästäksemme alkuun. On kaikkien kannalta järkevämpää testata ensin pienesti, mihin idea voi kantaa.

Eniten tietää lopulta se, joka on valmis oppimaan jatkuvasti uutta, sanoo Tohtoriverkoston perustanut Miia Kosonen.

Tohtoriverkosto tarjoaa foorumin, jonka kautta kuka vain voi tavoittaa aiheesta kiinnostuneita, jakaa kokemuksia, järjestää yhteisiä tapahtumia ja hankkia täydentävää osaamista. Jos tällaisen verkoston kehittäminen olisi ollut tutkimushanke, siihen olisi luultavasti saatu tuhlattua puoli miljoonaa euroa kiukkuisten veronmaksajien rahoja. Nyt tekemiseen ei ole kulunut senttiäkään.

Pidän sitä hyvänä tuloksena. Siellä missä on ihmisiä, on myös rakentavia mahdollisuuksia – siispä silmät avoimina sosiaaliseen mediaan!

Lisätietoa

Tohtoriverkosto: http://tohtorilletoita.com/tohtoriverkosto
Arvio: Verkko suljettu – Internet ja avoimuuden rajat. Itä-Suomen ylioppilaslehti Uljas 10.9.2014. http://www.uljas.net/mikael-brunila-kimmo-kallio-toim-verkko-suljettu-internet-ja-avoimuuden-rajat/
Sosiaalinen media meni rikki ja petti kaikki lupauksensa – ja syy on meidän. HS.fi 30.3.2016. http://www.hs.fi/kulttuuri/a1459302830926

KTT Miia Kosonen toimii digitaalisen tiedonhallinnan TKI-asiantuntijana tutkimuskeskus Digitaliassa Mikkelin ammattikorkeakoulussa. Hän on myös kokenut tietojohtamisen tutkija, kouluttaja, sosiaalisen median yhteisömanageri ja avointen yhteisöjen puolestapuhuja.